

The Making of Sporting Cultures

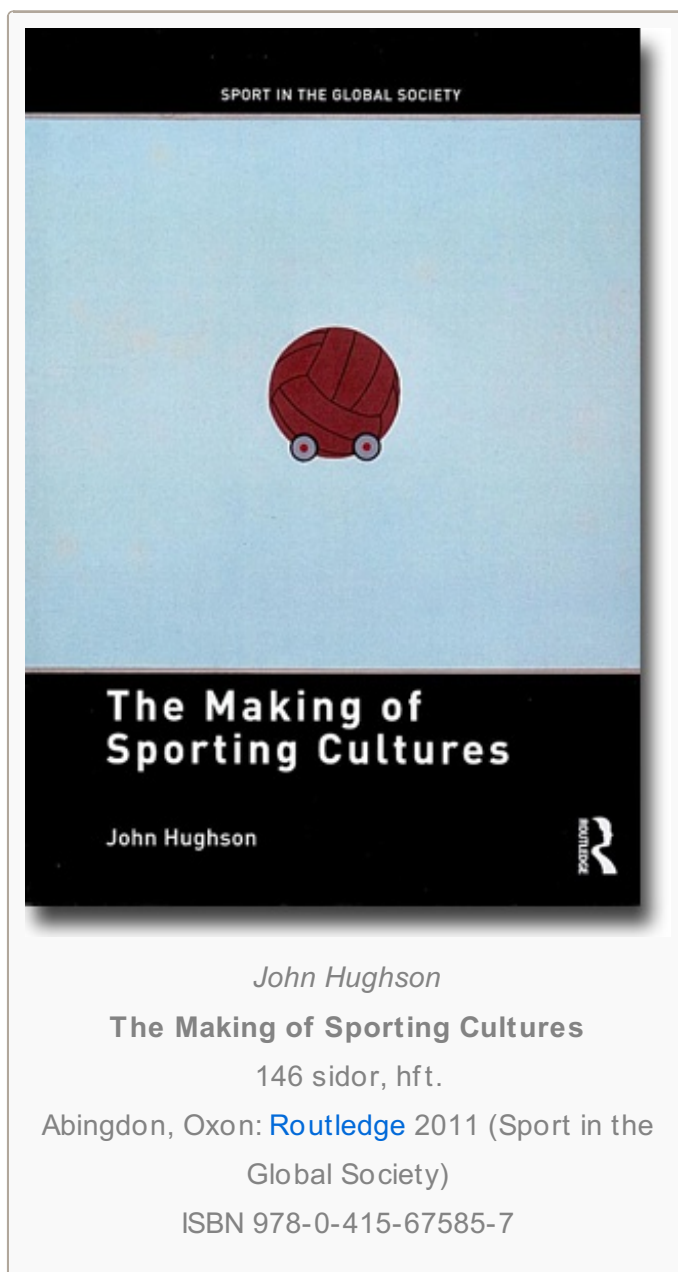
Ørnulf Seippel

Norsk institutt for forskning om oppvekt, velferd og aldring (NOVA)

Noen bøker liker man ganske godt samtidig som de egentlig irriterer like mye som (eller mer enn) de gleder. Kanskje er irritasjon ved lesing en mer dominant følelse enn "å like ganske godt" slik at korte glimt av irritasjon i sum overskygger det mer jevne tilsiget av "ganske gode følelser"? Jeg mistenker at det kan være slik her, og jeg tror altså, nå, om jeg skal være ærlig og positiv, at dette er en litt bedre bok enn jeg følte da jeg la den fra meg.

Det er en bok om idrettens kulturhistorie, og kulturperspektivet betyr at man er opptatt av hva idrett symboliserer og hvordan idrett fortolkes. I tillegg er dette kulturhistorie skrevet ut fra et ny-marxistisk perspektiv: det skal handle om kultur som kommer til uttrykk nedenfra og som framstår som motstand mot, eller i det minste som et alternativ til, den dominante kultur; det skal handle om kultur knyttet til klasse; i siste instans er vel da håpet at man beskriver en kultur som kan bidra til at de undertrykte i større grad kommer til orde med seg og sitt. Og det må vel være et godt formål. I tillegg er dette en bok som sier det er etnografien som er metoden om man ønsker å forstå idrettens kulturelle uttrykk, og at essayet er formen. Det siste sies eller begrunnes ikke veldig tydelig innledningsvis, men mange av kapitlene innledes eksplisitt med erklæringer om at i dette essayet skal jeg ditt eller datt.

Boken består av ti relativt korte kapitler og spenner svært vidt. De to første kapitlene starter med lange historiske tilbakeblikk og handler om idrettskulturene slik de først så ut i det gamle Grekenland og dernest hos romerne. Hvor kulturelt det er og hvor nedenfra det er og hvor etnografisk det er og hvor essayistisk det er kan man jo spørre seg om. Og spør man seg om

det, kan altså enkelte lesere komme til å tenke at det er det vel i liten grad, og så kan de bli litt irriterte. Om man ser bort fra forfatterens programerklæringer om hva dette skal være og hvordan det skal være og bare tar det som det er, så er nok det det beste.

Vi glir så over i et ganske så abstrakt og historisk spenstig essay om kroppen: "This essay seeks to partially [rett skal være rett] retrace a cultural history of the body and physicality from the Renaissance to the present". Med tolv sider til disposisjon blir dette selvfølgelig kompakt, og siden forfatteren flakker litt hit og dit så tar det hele form av en ganske eklektisk ansamling av innfall heller enn gode eller systematiske oversikter over kulturhistorien.

De neste kapitlene nærmer seg det som vel må være begrunnelsen for perspektivet som er valgt i denne boken: klasseperspektiver på idrett. Som ofte i denne boken, tas det utgangspunkt i sitater og kommentarer fra ulike tenkere – Orwell, Thompson, Kornhauser, Le Bon, Canetti – og her er det massesamfunnet (det oppløste og atomistiske) som introduseres; idretten får skylden for dette, eller i det minste, det blir lest som et symptomatisk uttrykk for forfallet, og klasse blir et mulig svar på dette. Så: Har middelklassen bidratt til idrettskulturen? Med eksempelet revejakt følger en diskusjon om dette kan forsvares som noe naturlig. Nei, sier Hughson, det har noe med klasse og det sosiale å gjøre. Vi får et innblikk i cricket som den engelske og kolonialistiske metoden for å disiplinere de fremmede, men også mediet de – de kolonialiserte – kan bruke til å vise seg fram som likeverdige. Men, på hvem sine premisser? Her er vi så over i mer ny-marxisme (Gramsci), og så blir det litt anglofilt med flere cricketstjerner. Men, igjen, her er det mange interessante observasjoner, og det hele er vel også litt mer i tråd med det vi er forespeilet.

Bokens form reflekteres også i dette "alt og ingenting", og gjør at boken faller mellom stoler: Den starter ut som en vitenskapelig bok, men skrider fram som en essaysamling.

Et essay om idrettshelter står så på programmet, og det innledes med en bemerkning om at dette kanskje ikke passer helt inn. Det gjør vel ikke det, men det er et interessant essay som argumenterer for at idrettsheltene må vise sin storhet samtidig som de framstår som menneskelige. Nok et essay som ikke passer helt inn, men som (derfor?) er interessant: Byen er et kunstverk, følgelig har den også en kultur, og der kan idretten spille en rolle. Dels er rollen (jf Mumford) nedbrytende: idrett som masse som mobb, etter hvert som bestanddeler av bydeler med baner og anlegg som har særlig verdi for noe i lys av befolkningen som hører til der, som del av en byutviklingstrend der idrettsanlegg står sentralt. Vi befinner oss her for en stor del i Preston, der det engelske fotballmuseet befinner seg. Mot slutten får vi litt om film, og det hele munner ut i "the global triumph of sport", som ikke bare kommer ovenfra selv om det kan synes slik.

Boken gleder fordi den tar opp et tema som både er interessant og som fortjener oppmerksomhet, og alle som er (faglig) idrettsinteresserte bør vel også være opptatt av idrettens kulturelle fundament: hva betyr og symboliserer idrett? Boken gleder fordi den gir mange, nyttige, interessante og tankevekkende innblikk i dette temaet, fra ulike epoker og steder. Alle som leser denne boken vil lære et og annet, finne glede i ny tanke eller en original

fortolkning av en side ved idrettens samfunnsmessige rolle. Det er altså en bok med mange interessante små innblikk i idrettens kulturhistorie.

Boken irriterer litt fordi den så overtydelig og noe unødvendig, kanskje litt naivt og litt for forskningspolitisk korrekt, presenterer seg som noe den bare i begrenset grad er og som i det store og det hele nok begrenser og hemmer mer enn det åpner blikket for det kulturelle mangfold idretten utgjør og de komplekse prosessene dette mangfoldet inngår i. Det som kanskje er bokens styrke, at den spenner helt vilt vidt, er med det også dens svøpe: den vil litt mye; den vil all idrettskultur, samtidig som den kanskje egentlig helst bare vil kultur, og det er til tider, i hvert fall for en ikke-britisk leser, like mye en innføring i britisk kultur som noe annet. Bokens form reflekteres også i dette "alt og ingenting", og gjør at boken faller mellom stoler: Den starter ut som en vitenskapelig bok, men skrider fram som en essaysamling. Få ting er bedre å lese enn et godt essay, og en god vitenskapelig tekst trenger heller ikke være å forakte, men her havner vil litt for ofte et litt uforpliktende sted midt i mellom, der uforløste essaysistiske åpninger blandes med lite troverdige vitenskapelig avklaringer. Men, kanskje var dette en følelsesmessig utidig irritasjon, kanskje er dette egentlig en svært god bok?

Copyright © Ørnulf Seippel 2012

Läs mer på idrottsforum.org om

- [sociologi](#)
 - [kulturella aspekter på idrott](#)
-

Köp *Surfing Life* från Adlibris.se

Kjøp *Surfing Life* fra Adlibris.no

Køb *Surfing Life* fra Adlibris.dk

Buy *Surfing Life* from Amazon.co.uk

Buy *Surfing Life* from Amazon.com

